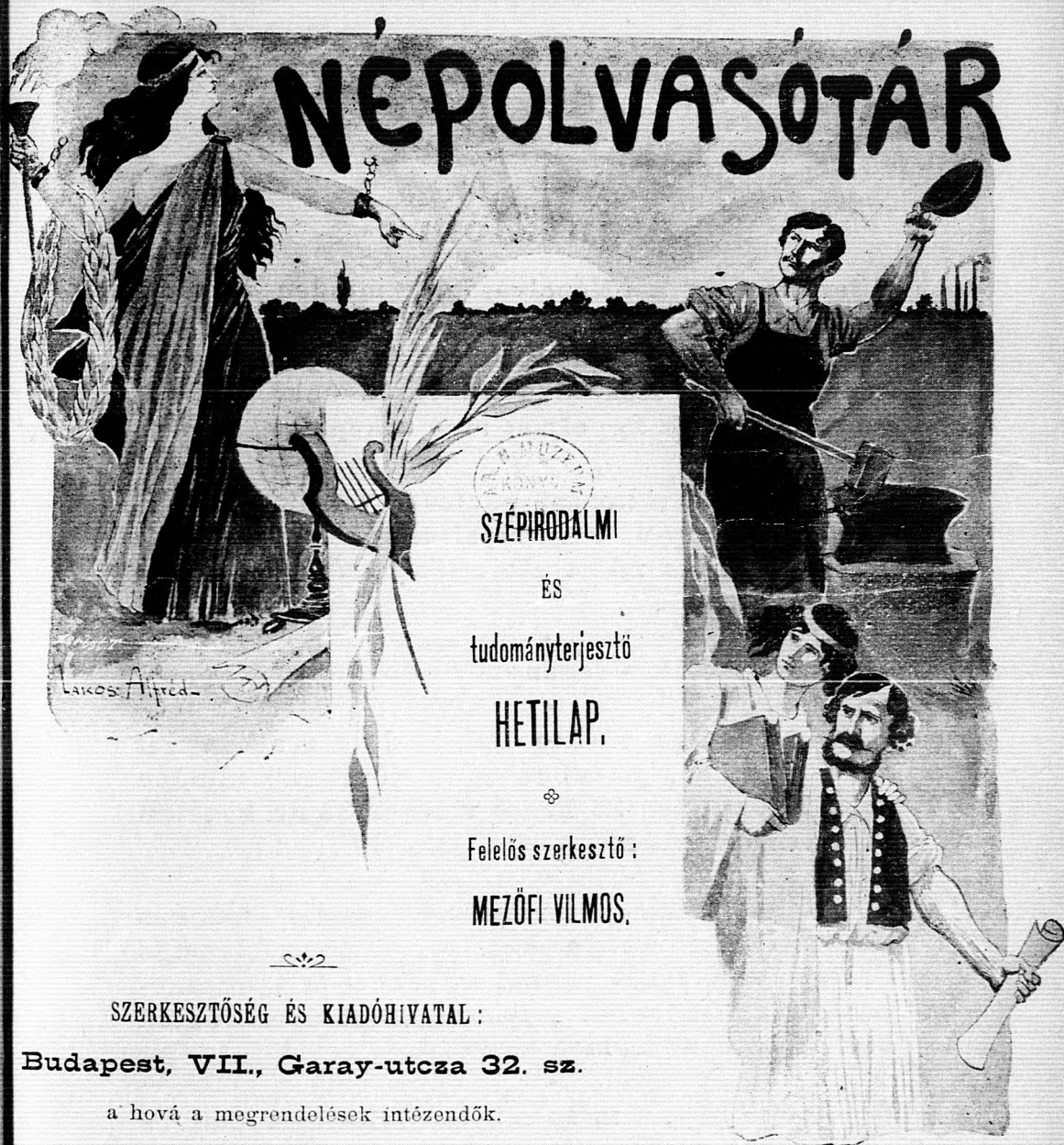

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI

ÉS

tudományterjesztő

HETILAP.

Felelős szerkesztő:

MEZŐFI VILMOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VII., Garay-utcza 32. sz.

a hová a megrendelések intézendők.

Tartalom:

Keresem az Istent (Ábrányi Emil.) — A vén sváb és a tekintély. (Mezőfi Vilmos.) — A női hivatás. (Csizmadia Sándor.) — Jézus. (Weitling Vilmos.) — A mosóné leánya. (Bródy Sándor.) — A bor legendája. (Gárdonyi Géza.) — Szociális igazságok. — Humor. — Szellemzicrák. — Világkrónika. — Gazdaság. — Szerkesztői üzenetek. — Számrejtvény

Egyes szám ára 10 krajczár.

Előfizetési ára negyedévre 1.20 kr., félévre 2.40 kr.

➡ Megjelenik minden vasárnap. ⬅

A jutalom.

Ujesztendőre a „Népolvasótár“ minden olvasója diszes faliképet kap, a mely a szabadságharcz egy jelenetét ábrázolja. A művészi kivitelü kép bizonyára kedves meglepetés lesz minden olvasónknak. Előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a képre.

*

Minden lakásváltozást pontosan tessék a kiadóhivatalnak (Garay-u. 32.) bejelenteni. Panaszokkal rendetlen kihordás miatt stb.: ide tessék fordulni és rögtön intézkedünk.

*

Bekötési táblák a regényhez készülöben vannak.

*

A 600 oldalas vaskos Bebel-féle híres könyvet „A nő a multban, jelenben és a jövőben“ minden olvasónk Budapesten 25 kr. és vidéken 35 kr. kezelési díj lefizetése mellett megkapja.

*

A „Népolvasótárt“ terjeszteni minden munkás embernek erkölcsi kötelessége. Minél több olvasója van a „Népolvasótárnak“ annál szebbet és tartalmasabbat nyújtunk. Czimeket szívesen veszünk és rögtön küldünk mutatványszámot.

*

A jutalom kép, a mely minden lakásnak diszére lesz, száz centiméter széles és hatvan cm. magas.

NÉPOLVASÓTÁR

16. szám.

Budapest, 1897. augusztus 15.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

⊗ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

Keresem az Istent.

Irta: Ábrányi Emil.

Különös zarándok állott meg előttem
Az esti homályban, az alkonyi ködben.
Hosszú haja kúszán omlott a szemébe,
Kínos barázdákkal volt fölszántva képe
És egész alakján valami nagy bánat
Árnyéka borongott, mely szívemre támadt
S a részvét forrását megnyitotta bennem.
Oda lépett hozzám: „Engedj megpihennem!”
Nyájas szemmel néztem a sötét emberre:
„„Új le mellém, vándor s mondd el, hova, merre?
Merre visz az útid és mióta járod
Nyugtalan lépteiddel a messze világot?”“

Megvillant a szeme és vonagló szája
Ily szavakra nyilott: „Hosszu volt a pálya
A mit én bejártam — de az örök álom
Addig nem jöhet rám, míg föl nem találok,
Addig nincs nyugalom, míg meg nem kerestem!
Mert tudd meg, mi történt: — elveszett az Isten!”

Zavar a szemében, zavar a szavában, —
Boldogtalan ember, tudtam, hányadán van!
Úgy sajnáltam szegényt. Szótlanul merengve
Üldögélt mellettem s az alkonyi csendbe
Mély, nehéz sohajja szakadozva szállott.
Megragadta botját, azután föllállott.
Maradásra kértem, szóltam hozzá lágyan:
„Jó vándor, maradj itt, meg van vetve ágyam,
Hajnal-hasadásig szunnyadozzál benne.
Bárki légy, ha szenvedsz, irt adok sebedre,
Hogy megenyhithessem, hogy meggyógyíthassam!”
„„Keresem az Istent!”“ szolt s tovább ment lassan.

És elröppent egy év, mint könnyü lehellet.
Egyszer, a mint este, csillagfénye mellett
Békés, boldog szívvel álmaimat szőttem —:
A szomorú vándor csak megállt előttem.

„Nos“ — szólottam hozzá, — „üdvözöllek, testvér!
Megvan-e az Isten, a kit úgy kerestél?“
Oda roskadt mellém s mint a sebes zápor
Összegyült keserve omlott ajakáról.

„„Mentem először is a nagy palotákba,
Színaranyral festve, márványkőből vágva.
Elbolyongtam óh! föld, félisteneidhez,
Suttogván magamban: Itt kell lenni, itt lesz,
A hatalmasok közt, kikenél minden óra
Gyönyör és boldogság; — a kik egy fél szóra
Milliók nyugalmát, jólétét teszik föl,
S múltó vágyaikból, kis szeszélyeikből
Századokra szabják nemzetek törvényét.
Kik a földi élet minden báját, fényét
Csecsemő kezekkel játszva elkapdossák.
Itt, ezeknél lappang az isteni jóság,
Irgalom, bölcsesség, erkölcsök tökélye,
Az igazság csúcsa és a szellem mélye!
S mit találtam náluk? Hitvány, semmi elmét,
A gőg butaságát s a kéjvágy förtelmét!

Hol van hát az Isten? Ah! a templomokban,
Zárdák menedékén — ott rejtőzik, ott van,
A tömjénes oltár, a szék közelében,
Hol mindennap róla prédikálnak szépen!
Mentem a papokhoz, sorra jártam őket . . .
És találtam — óh! ég! — szent kereskedőket,
A kik az Istenből üzletet csináltak!

Néma megvetéssel fordítottam hátat.
Mentem a tudóshoz, mentem a művészhez.
Náluk van bizonynyal! Istenileg érez
A magasztos költő; lénye csupa eszmény,
Szüntelen a szépet, a nagyot keresvén.
S mit találtam náluk? Önző, irigy lelket
És egy darab koncezt, mely fölött pereltek.
Mutogatták vígan egymás szennyét, föltját,
Boldog kárörömmel egymást megcsufolták,
Rátapostak durván gyöngébb társaikra,
Hogy kihúnyjon bennök az isteni szikra.
Szidták, tépték egymást, mint az utonállók —
Nem! A mit kerestem, nem találtam nálok!
Hova menjek? Lábam ingadozva lépett
A nyomor lakába . . . és láttam a népet!
Láttam sorvadtt munkást, iszonyú csontvázat,
A ki bős haraggal sorsa ellen lázadt.
S meghalt, mint veszett eb, agyonütve félig.
Láttam a börtönök sápadtt csemetéit,
A hat éves tolvajt, a tíz éves zsványt,

Az
ellen. M
volt az
egy pá

S megcsömörlött lelkem halni, halni kívánt!
 Láttam az anyát is, az anyát, ki ölbe
 Hordott csecsemőjét gonoszul megölte.
 Láttam az apát is, könnyemen keresztül,
 A komor családfőt, a ki gyökerestül
 Irtotta ki fázó, éhező családját,
 Mint a hogy a kertészek a dudvát gyomlálják.
 El, csak el! Borzadva hagytam ott a népet, —
 Nincs ott Isten, a hol ilyenek történnek!““

Lehajtotta fejét, tenyerébe fogta.
 Úgy maradt sokáig, csöndesen zokogva.
 Azután felszökkent, őrült lázban égve,
 S kezdett futni, futni, be a messzeségbe.
 Harsány, búgó hangja visszacsengett fájón:
 „Elveszett az Isten! De megkell találnom!“

A vén sváb és a tekintély.

Irta: **Mezőfi Vilmos.**

Az egyszeri öreg német szörnyen elkeseredett a világ folyása ellen. Megváltozott, rosszabb lett a világ. Fiatalsága éveiben jó volt az etel, mámorító a bor, édes a leány csókja. De most, hogy egy pár évtized elenyészett a mulandóság tengerében, mintha

minden megváltozott volna. Az étel nem izlik, a bor olyan, mint az ecet, azután az asszony csókja sem olyan, mint volt régen és mintha nem is olyan szívesen adnák azok a hamis leányok, mint fiatalsága éveiben, a mikor szaladt utána a sok fehérszemély.

Ej, rossz lett a világ, rosszak az emberek, megérették a pusztulásra!

Imígyen dűnnyögött magában az egyszeri sváb ember. Dohogott nagy haragosan és elhatározta, hogy elpusztítja a világot; hadd veszzen az aljas emberi csőcselék. Gondolkozott, gondolkozott, hogyan valósíthatná meg szörnyű tervét.

Ahá, megvan! Kiállt fel örvendezve.

— Hadd veszzen szomjan a világ!

S kemény elhatározással felkereste a Fekete-erdőt, a honnan ered a Duna. Kikutatta a forrás helyét és nagy mérgesen oda-csapta a markát

— Egy csepp viz sem jö ki innen többet. A Duna vize kiapad, mert nem kap táplálékot. Az emberek pedig, víz híján szomjan vesznek.

Gondolta. Türelmesen tartotta a nyílason a kezét és csak úgy leste, hogy mikor apad már a Duna vize.

De bizony azt hiába várta. A hatalmas folyam változatlan méltósággal hömpölygött tovább önásta medrében és bizony egy cseppet sem látszott meg rajta az öreg sváb erőlködése.

* * *

A vén „Tekintély“-nek rossz napjai vannak. Az emberek kezdik semmibe sem venni. Alig emelik meg kalapjukat előtte és a háta mögött, mintha számárfüleket mutogatnának. Azután sokan vannak a vakmerők, a kik szemtől-szembe nevetik ki. Hiába szedi elő legszentebb érveit, a melyek előtt valaha porba omlott a világ. Hiába hivatkozik az istenre, vallásra, a tulvilági jutalomra és büntetésre: nem használ semmit.

A vakmerő népség nyugodtan mosolyog mindennek hallatára.

— Le a „Tekintély“-el, — válaszolják, — éljen az „Önértzet!“

Egy vakmerő legény leginkább kiválik a többi közül. Annak van a legnagyobb szája, tőle erednek a legmerészebb mondások. A többiek áhitattal lesik a szót ajkairól. Hatalmas mellü. széles vállu ember. A többiek „Tudásnak“ hívják.

Erre faj a vén „Tekintélynek“ legjobban a foga. Ha ezt a ficzkót kiüldözhetné ebből az árnyékvilágból, menten megváltoznék minden. A régi istenek elfoglalnák helyeiket. S az emberek ismét térdet-fejet hajtának minden előtt, a mi „Tekintély.“

Nosza összeszedi minden erejét a vén „Tekintély“ és megkezdődik az élet-halál harc. Ott vannak körötte segédesapatai, egy sem hiányzik:

— Az „Erőszak“, Hatalmi tulkapások“, „Babona“, „Butaság“, „Sötétség“, „Éhség“, „Nyomor“. Gyönyörű összhangban veszik körül a vén „Tekintélyt.“

S szemben áll a „Tekintély“ hadaival az ifju „Tudás“. Sze-

meibe
biztos
Az is
szelid
Ugy h

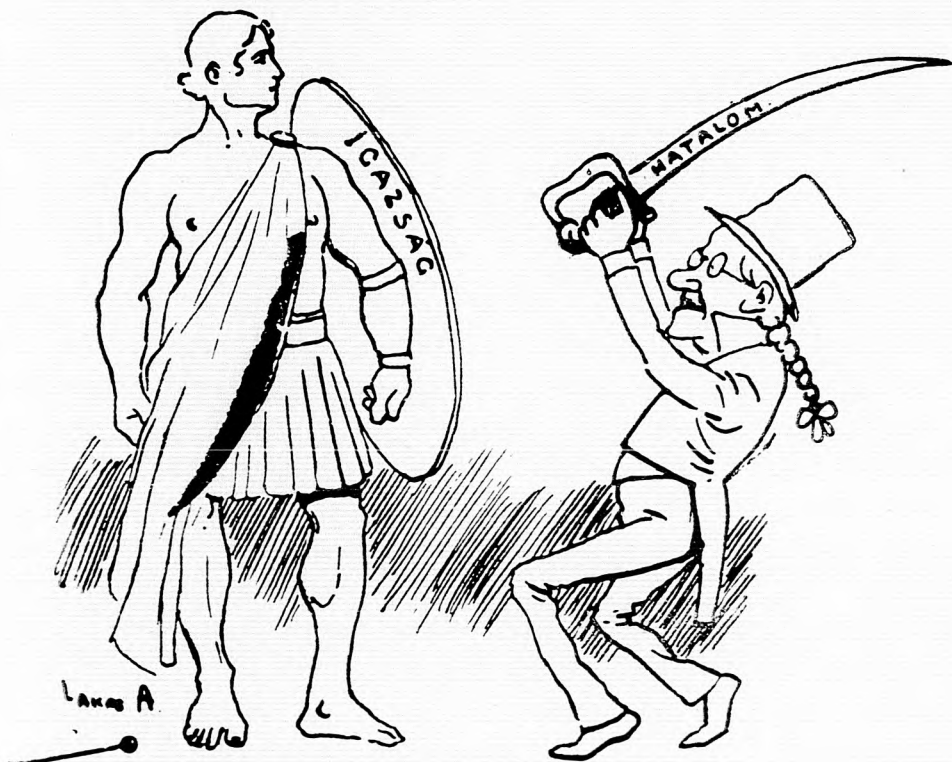
éjjel-r
sággal

rokkal
megak
az utj
fényt,

meiben ég a lelkesedés lángja és egész valóján végig ömlik a biztos győzelem reménysége. Csak egy társa van a küzdelemben: Az is hatalmas, erős férfi és olyan furcsa nézése van. Az egyikre szeliden, bátorítóan tekint, a másikra mintha villámokat lövelne. Ugy hívják: „Igazság.“

Az engesztelhetetlen ellenfelek összecsapnak. S folyik a harc éjjel-nappal ádáz elkeseredéssel a „Tekintély“, — és nyugodt méltósággal a „Tudás“ részéről.

Hiába minden erőlködés.

A „Tekintély“ és segédesapatai, mint az egyszeri sváb, marokkal, hatalmi erőszakkal szeretnék a „Tudás“ hódító körútját megakasztani. Ámde az eszmeáradat, feltartóztatlan. Megfutja az utját a föld körül, mint a nap, bejárja az eget, hogy mindenütt fényt, világosságot és meleget fakaszszon

A női hivatás.

A „Népolvasótár“ számára írta: Csizmadia Sándor.

*Vitathoztak rajta hegyetlenül,
 Mű legyen hát a női hivatás.
 Míg végre valahára csak hisül:
 Nem más, mint tál, kanál mosogatás.*

Azonkívül a férje hemleken,
Simitani a tú és gond reedét.
Igy majd a letünt élet alkonyán,
Mint mintakép áll lányai előtt.

Mines zualt s szégyentébb valami,
Mintia a nő tanul s mindenhez ért.
S viszont mily boldogító hallani,
Ha díszérik ügyellenségeér.

— A munkaköz im itt van draga nőm,
Suzelj vagy moss a kenyfia-szögleten.
Hemlekeken mint jószág a mezén,
Betonáljál ezután szüntelen.

Ha majd eljön az éregegié,
A multakon el-el mezenghielünk;
Szemünk előtt áll a letünt, dísző
Hoz, s ujra latni jól esik nekünk.

Düzugot lehetsz, mi nem való neked.
Soha nem ártottad alba magad!
Mendhaed fennen: az egész életet
Céltém suzolva, mosva kanalat.

J é z u s.

— Egy szegény bünös evangéliuma. —

Irta: **Weitling Vilmos.**

(Folytatás.)

A szerelmes Jézus.

Boldog az, a ki ezt a küzdelmet önmagával győzedelmesen bevégzi. Boldog az, a ki az önmegtartóztatásról lemondván, még idejekorán természetes medert biztosít vágyainak. Ifjak és leányok, ha az önmegtartóztatást nem bírván tovább, ezt az utóbbi utat választjátok: úgy ne szegyenkezzetek. Ne hazudjatok egymásnak és ne hagyjátok el egymást. Apának vagy anyának lenni nem szegény. Ha szenteskedő együgyüek gyaláznak és fenyegetnek érte és ha a pap, meg az öregek áldásukat megvonják tőletek: úgy gondoljatok reánk, szegény bünösökre, a kik nem gyalázunk, nem vetünk meg, legkevésbé akkor, ha a pap és a szenteskedő vén-asszonyok, férfi- és női ruhában, megvetnek és elhagynak.

Hiszen nem piszkos pénzért vásároltatok egy ifjut, vagy egy szép asszonyt magatoknak. A mit mások vásárolnak, azt ti szerelmes szívvel ingyen ajándékoztátok; a mit mások eladnak, azt ti kéjes gyönyörrel adományoztátok.

Pénzzel, hivattal, tisztségekkel vásárolták ők meg a szerelem széttört serlegét, a mi alatt ti rejtett zugokban élveztétek a tiltott gyümölcsöt.

Az oltár előtt érdekből fogadkoztak ők arra, a miről a szerelem nem tudott semmit, miközben ti gondatlanul a szenvedélyes szerelem izmos karjaiba vetettétek magatokat.

Ne törődjetek gyermeketek jövőjéről. A szerelem gyermeke egy jobb, bensőbb és mélyebben szerető földi világ elé halad. Te pedig, szerelmet hazudó, szerelmet irigylő, szerelmet mutató és pazaroló, de szerelmet nem érző világ: végy példát Jézuson, Márián és Józsefen. Légy önmegtartóztató, mint azok, de szeress és élvezz, úgy mint ők.

S ha a gyenge barát, vagy barátnő balra léptek, ne te dobd az első követ reájuk, nehogy másnap téged is meghajtsanak. Hiszen mindannyian hibázunk. A bibliai hasonlat szerint, még az igaz ember is napjában hetvenszer vétkezik, de a keresztény az ő felebarátjának hetvenhétyszer megbocsát és ráadásul szereti az ellenségeit és jót cselekszik velük.

Az erkölcsi műveltség eme legmagasabb fokához egyre közeledünk, de a szerelem útjában álló előítéleteknek el kell tűnniök; a könnyelmű szamaritánusnőt és a bűnbánó Magdolnát keblünkre kell ölelnünk és meg kell bocsátanunk a házasságtörő asszonyoknak.

A mosóné leánya.

Irta: Bródy Sándor.

— (Vége.) —

— Hát nem.

— Nem.

A mosóné lánya még akart valamit mondani, de nem tudott. Elfult lélekezete, feje zugott, szédült. Nem ivott egy gyűszűnyi bort is és úgy érezte magát, mintha holt részeg volna. Zsebébe nyúlt a mérég után s hirtelen, észrevétlenül szájába csusztatá. Aztán a Flóris pohara után nyulva, egy kevés bort hörpintett s szájából a mérget a borba ejté . . .

A legény mosolyogva vette fel a poharat:

— Megiszom a szerelmét! — szólott — s kiüríté a pohár tartalmát.

Lina felsikoltott, életét adta volna, ha a mi történt, meg nem történte teheti. Szemben vele a büszke legény szomoruan mosolygott.

— Mért sikoltott, odakinn ha meghallják, azt hiszik, hogy bántom; pedig maga az egyedüli lány, a kihez nem merek nyulni... Tudja-e mért nem veszem el Liskát?

Lina' alig hallhatólag susogá:

— Miért?

— Mert magát szeretem, magát is szerettem mindig. Magán kívül soha senkit. Mikor testvérét öleltem, akkor is magára gondoltam, mikor ez, vagy az a leány körülfogott: csak midegyre arra gondoltam: édes istenem, ha ő szeretne így engem! De rám se nézett s ha nem futott előlem, hát úgy nézett rám, mint valami gazemberre . . .

Nem voltam én soha duhaj, csak a mióta magát ismerem. El akartam felejteni, ki akartam verni a fejből. Arra gondoltam: ni hisz van itt lány, aki szeret, s a kit szeretni lehet, minden ujjamra akár kettő; az ujjamra került, de a szivemre nem. A kit az megszeretett. épen az hányt fitytyet reám, megvetett, kigunyolt, meg is érdemeltem: mert nem tudtam elfeledni!

Lássá, most záros szobában ülök vele egyedül; úgy szeretném megölelni, a vérem mindegyre vonna kis édes ajkához s alig merek rá is nézni! Tudja az isten, maga nem olyan lány mint a többi . . .

Magát szívesen elvinném, nem mára, holnapra, de egy egész életre s nem csak férje lennék, de szolgálja mindétig a meddig akarná . . .!

A leány behunyta szemeit, úgy hallgatta a szavakat, melyek igazságában nem kételkedhetett.

Irtózatot dermedtség s forró érzés váltogatta egymást lelkében, testében. Szeretett volna meghalni e pillanatban, de szeretett volna élni is, de ennek a legénynek ölében.

Úgy érezte, hogy azok a szavak, melyek itt alig hangzottak el, nagyrészt az ő szívének szavai. A gyűlölet, amit ezután az ember iránt érzett, csak burka volt forró, de elnyomott vágyának. Homályos, de erős sejtelve volt, hogy egy eddig ismeretlen, soha nem érzett, de végtelen boldogságot találna fel a legény karjaiban.

Azok után amik történtek, kénytelen volt megundorodni magától e mindjobban erősödő érzéseért. Az örület környékezte s a legény szavai mégis olyan jól estek neki; szótlanul el-el fuló lélekzettel, halotthalványan, csak hallgatta, hallgatta . . .

— Isten tudja! magával szemben az én öles természetemmel is gyermeknek érzem magamat. Ha vesztett életem, mulatásaim közepette csak egyszer emelte fel volna ujját: „Flóris ezt ne tedd!” — meghunyászkodtam volna, mint gazdája szavára a feldühödteb. Mindég olyan vágyam volt, lábai elé tenni bozontos fejemet, hogy nyakamra lépjen. A mohó vágy, mely a lánysereget felfalatá velem, mint farkas a bárányt — magával szemben olyan szelid

volt mindig. Arról álmodoztam, eszeveszett mulatozásaim köze-
pette, a kéjektől részegen arra gondoltam: ha férje lehetnék, meg-
csókolhatnám kezét, élnék együtt, csendesen. . . . Hogy elfeledném
az utczát verekedéseivel, hogy otthagynám a korcsmát bora és
leányaival, hogy lábai előtt olvassak érzékeny történeteket. . .

Maga tehet arról, ha rosszá lettem, gonosz vagyok. Magának
kellett volna megváltania s hidegsége, megvetésével, csak köny-
nyelműségem növelte örülséggé. . . .

Tudom, hogy nem szeretett, érzem, hogy most sem szeret,
soha se is fog szeretni. . . . Odaenged az ördögnek, hadd marjon
meg, hadd faljon fel, mit bánja maga az én tönkre tett életemet! . . .
De nem azért mondtam en el ezeket magának, hogy szerelmeért
könyörögjek, — úgy is tudom, hogy hiába! — hanem hadd tudja
meg: hogy maga az én elvesztöm, halálra vivő hóhérom, ezzel a
gyenge kis képével, ártatlan szemei, szelid jó lelkével. . . .

A butorok egyre pattoztak a szobában az irtózatossá meleg-
től. Az a kevés bor, melyet a legény poharának aljában meghagyott,
szinte forrott s az elolvadt méregtől, szinte sárgára vált.

Lina hevesen, mohón kapott e pohár után s utolsó cseppig
kiitta. Aztán mintha megkönnyebbült volna. felóhajtott; arczára
ismét kiült a kellemes üde pir. Szemei újra felcsillantak, mosoly-
gott, egyszerre nagyon vig lett. — Odafordult a legényhez s vállára
tette kezét:

— Flóris, én is szeretem magát. . . !

A legény a földre rogyott s átölelte a leány térdeit. Nem
tudott szólani s ha tudott volna is, beszédét elnyomta volna egy-
szerre kitörő hangos zokogása. . . .

Lina mosolyogva hagyta lábait megölelni. Arra gondolt, hogy
milyen édes meghalnia ezzel a legénnyel, ha már nem élhetnek
együtt. E pillanatban elfelejtett mindent: beteg szerencsétlen testvérét,
atyja szégyenét, csak azt tudta, hogy ez a legény miatta volt
szerencsétlen, gonosz, s hogy szereti, imádja őt s ő is viszont érez
iránta, nem ma először, hanem talán már — ha elfojtva, ha félre-
ismerten is — de régen, nagyon régen.

Ott térdelt lábai előtt a világon legszebb, legkedvesebb férfi
s az, ki megvetéssel tiporta leánytársait, most: az ő lábait borítja
csókjaival, kezéért esd. . . .

Lehajolt hozzá, körülölelte fehér, forró nyakát s összevissza
csókolta:

— Szeretlek, én is szeretlek, nagyon szeretlek. . . .

Flóris felállt. Megcsókolta a leány kezét s halk, reszketeg
hangon így szólt hozzá:

— Menjünk innen, itt nem tudnék magamnak parancsolni:
jerünk az apádhoz, attól kérlek el s addig se éjem se napom,
nem iszom, nem alszom, míg a pap előtt nem állunk. . . .

— Maradjunk! — szólt a lány.

Flóris felveté reá szeméit:

— Istenem, meg akarsz örjiteni!

— Megmérgeztelek! — suttogá Lina.

A legény szívéhez kapott. Hirtelen pokoli fájdalom áradt szét teste minden részén.

— Miért?

— Mert megcsaltad a testvéremet, mérget tettem poharadba, reggelre meg fogsz halni.

Flóris irtózatos erővel szoritá magához a leányt:

— Jól van, a te kezedtől szívesen meghalok!

— S én véled leszek holttá — mert szeretlek s nem lehetek a tied . . .

Perczekig nyugodtak egymás karjaiban némán, csak szívök hangos verése s a lány heves lihegése hallatszott.

A tánczteremből behangzott az örületes zsvaj s a zsvajon keresztül törő vig dallamok s egy rekedt hang:

— Sák elegánt . . .

S egy másik:

— Csak fesztelen, csak unzsenirt . . .

Itt benn, a forró kis háló fülkében az egymás keblén nyugodó szerelmesek nem hallottak mit sem. A lámpa kialudt, a kályhában a parázsból üszök lett . . . s az egymásba forrott, égő ajkak is kezdtek hűlni . . .

III.

Reggel a „Riska tehén“ táncztermében két halott volt kiterítve. Egymásba fonódott tagjaikat nem lehetett elválasztani. Más-különben látszott rajtuk, hogy nem birkozásban kerültek így együvé.

Béni mester, a kis mulyának látszó mosóneval csakhamar megjelent a holttestek előtt. Irtózatos düh fogta el, a mint meglátta a szederjes merev alakokat.

Elfordítá tőlük fejét s fuldokló zokogás közt, kezeit ökölre szoritva kiáltá:

— A nyomorult ringyói . . . !

A mosóné ráborult leánya holttestére s zokogva csak annyit szólt:

— Én édes leányom . . .

És miután a holttesteket bezállíták a Rókusba, hazament: könnyes szemekkel, elkinzott szívvel, de azért gyöngéden megfűrészté az ujszülöttet, aztán hátra nézve a teknőben gőzölgő, az állástól megsárgult fehérneműekre, így szólt:

— Ó Istenem! Nem tudom kiöblögetni ezeket a ruhákat, elvesztem a kuncsaftjaimat mind . . . mind . . .

A bor legendája.

Szólt az Isten: „Kedves fiam Nőé,

Itt a szőlő, kóstold meg, hogy jó-é?“

Felelt Nőé: „No megőregedtem,

De ilyen jó bogyót még nem ettem.“

*Szolt az Isten: „Kedves fiam Nőé,
A csipős must, hadd lássuk, hogy jó-é?”
Felelt Nőé: „Ihaj, csuhaj! Sári!
Három istent kezdek immár látni!”*

*Szolt az Isten: „Kedves fiam Nőé,
Hát az ó-bor, hadd lássuk hogy jó-é?”
Felelt Nőé: „Iszom reggel óta:
Gyere pajtás, van még a hordóba!”*

Gárdonyi Géza.

Szocziális igazságok.

A munka betegeiről.

A „Népolvasótár” számára írta: Szemere Leó.

Noha a gyári nagyipar még csak most kezd igazán fejlődni Magyarországon, a munkások egy nagy részének máris módjában volt megismerni a gyári üzemnek idegsorvasztó, gyilkoló hatásait. A hivatott körök azonban mindeddig nem igen törődtek az ipari munka áldozataival, nem vezettek statisztikát a munkás betegségekről és nem tették a munkások különleges bajait beható tanulmányok tárgyává, mint a hogy azt igenis megtették emberségesen gondolkodó angol, német és francia orvosok

Eltekintve azon általános egészségügyi viszonyoktól, a melyeknek az ipari munkások alá vannak vetve s mint a milyenek: a lakás, a tisztaság, balesetek, robbanások lehetősége, stb. a jelen tanulmányban azon különleges betegségeket fogom tárgyalni, a melyek egyes szakmákkal járnak, s a melyek egy bizonyos ideig munkálkodás után a legtöbb esetben bekövetkeznek. Egyes szakmánál az egészségügyi szabályzatoknak lelkiismeretes betartása, más szakmánál a munka és pihenés észszerű váltakozása ugyan'elejét vehetné ezen betegségek nagyobb részének, de jól tudjuk, hogy manapság mily semmibe veszik a munkások védelmét, milyen nevelésesen elégtelen szabályzatokat állapítanak meg a munkások egészségének megvédésére s tudjuk azt is, hogy még ezen elégtelen szabályzatok betartása is kétségessé válik a hiányos ellenőrzés következtében. Vannak azután olyan ipari foglalkozások is, a melyeknek káros behatásai semmiféle szabályzat által meg nem szüntethetők.

A munkás betegségeket, azoknak okait s elhárításuknak módját a következő táblázatból ismerhetjük meg.

Foglalkozás	Ártalom	Elhárításának módja
Czipészek, szabók, reszelővágók, bányászok, írók, szedők, zongoraművészek stb.	Vérkeringési s emésztési zavarok, csontgörbülések, birkeményedések, ízületi gyulladások, görcs, zsugorodás.	Munka s pihenés észszerű váltakozása s megfelelő orvosi kezelés.
Óráások, ékszerészek, vésnökök, tudósok, szedők.	Közellátás s egyéb látószervi bajok.	Munka s pihenés észszerű váltakozása s megfelelő orvosi kezelés.
Kovácsok, kazánkovácsok, fűtők, fémöntők, üveg-hutabeli munkások	Egetés, látási zavarok, siketség	Bőséges szellőztetés, illetőleg szemvédő készülékek.
Kőfaragók, kőművesek, kőszőrűsök, porcellán, üveg- s drágaköcsiszolók, fazekások stb.	Kőporlerakódás a tüdőben, tüdőhurut, tüdőgyulladás, tüdővész.	
Fémestergályosok, kovácsok, lakatosok.	Fémporlerakódás a tüdőben, tüdőgyulladás.	Por támadását gátolni; bőséges szellőztetés, főképen a por keletkezési helyén alkalmazott exhausztorral; munkások ellátása nedves szivacsos, álarccsal.
Szénnel foglalkozók.	Szénlerakódás a tüdőben, tüdőhurut.	
Szövőiparosok, dohánymunkások, molnárok, sütők stb.	Tüdőhurut.	
Kefekötők, szücsök, kalaposok, csont- s gyöngyházestergályosok.		
Borpinczékben, sörfőzőkben, zárt kutakban, bányákban, csatornáknál.	Eszméletlenség.	
Gázgyárakban, bányákban	Fejfájás, hányás, eszméletlenség.	
Gyors vászonfehérítésnél, klórmészgyártásnál.		
Szódagyárakban, üvegyárakban és fazekások műhelyeiben	Tüdőhurut, tüdőgyulladás.	Bőséges szellőztetés s megfelelő eljárás.
Csatornáknál, pöczegőrökben stb.	Ájulás, esetleg rögtön halál	
Világítógáz előállításánál, festékgyártásnál.	Izgatja a tüdőt; hurutot sőt gyuladást okoz.	
Bányászok, b. tüöntők, szedők, festők, ólomfehér-, továbbá mennige-gyári munkások.	Etvágytalanság, kólika, székrekedés, szegély a foghúson, reumaszerű fájdalom, görcs.	Feltétlen tisztaság, ólomgőz elvezetése, vízpermetezés alkalmazása, bőrszellőztetés (exhausztor), kéz bezsírozása, álarccok viselése, száj-, kéz- és testmosás (fürdő), külön étkező hely, ruhaváltás; a munkások gyakori felváltása a veszélyes helyeken; orvosi ellenőrzés.
Kohómunkások, tükrök s hőmérő-készítő munkások, kalaposok, higanybányászok stb.	Nyálfolyás, szájhurut, fogak lazulása, gyomor- s bélhurut, reszketés, elmezavar.	1. mint fent, továbbá hűvös munkahelyiség, sima, nedves padlóval Tükrökészítésnél a dörzsölés ne kézzel történjék.
Gyufagyárakban.	Fogfájás, fogak lazulása, álikapocs uszókje.	Szellős, nagy helyiség, feltétlen tisztaság. Ruházkodás, mosdás, étkezés, mint fent orvosi vizsgálat.

A fe
ipari mun
többet köv
mennyeinek.
nek. S e
kások élő.
élettelen g
vel, a leve
más egyé
teletömess
kitisztítás
repedne a
mindig me

De a
dik és elp
legkevése

A na
zökről be
mobile*)
fennakadá
természetl

Ezek
koznak m

Hog
arról me
szakmunk
betegsége
kozhatunk

)(E
Diá
Nag
kapom vi
Diá
)(E
Vev
Seg

)(A
királyt s
Pedig ez
melyen e

*) P
mozogna,
szükségelt
foglalatolsk

A fentebbi összeállításból kitűnik, hogy jóformán minden ipari munka ártalmas a mai viszonyok között, a mikor a tőke többet követel a munkás korlátolt erejétől, szervezetétől, mint a mennyinek ezen szervezet megfelelni képes, a nélkül, hogy kikopnék. S e mellett a tőke még annyira sem gondoskodik, a munkások élő, szervezeti gépezetéről, mint a mennyire, gondját viseli élettelen gépeinek. Nem törődik az élő munkásgépek élelmezésével, a levegőjükkel, a tisztaságukkal, romlást hozó gázokkal és sok más egyébbel, de jól vigyáz arra, hogy a gőzkazánok mindig teletömessenek kőszennel, hogy meg legyen a teljes feszerő, hogy kitisztíttassék a kazánokban képződő kazánkő, mert különben megrepedne a drága kazán, — hogy elég gőze legyen a gépnek, hogy mindig meglegyen olajozva, fényesen kitisztítva . . .

De azzal a kazánkővel, a mely a munkás tüdejében berakódik és elpusztítja a szerencsétlen ember-gépet, nem törődik senki, legkevésbé a tőke . . .

A nagy Marx mondja egy könyvében, a modern munkaeszközökről beszélve, hogy ezekből csakhamar egy ipari „perpetuum mobile“*) válnék, a mely szakadatlanul tovább és tovább termelne fennakadás nélkül, ha emberi segédeit meg nem akasztanák bizonyos természetbeli akadályok; a *testük gyöngesége* és saját akaratuk.

Ezekhez a természetbeli akadályokhoz kiegészítésül csatlakoznak még a munkások betegségei is.

Hogy milyen iszonyu képet öltenek ezek némely szakmánál, arról megdöbbenő adatokat olvashatunk külföldi orvostudósok szakmunkáiban. Minálunk még nem igen figyelték meg a munkásbetegségeket, ezért egyelőre csak külföldi szaktekintélyekre hivatkozhatunk.

(Folyt. köv.)

Humor.

)(**Előnyös fogadás.**

Diák: Nagybátyám, adjon kölesön 50 forintot!

Nagybácsi: Már megint. Fogadni mernék, hogy sohasem kapom vissza!

Diák: Áll a fogadás — száz forintba.

)(**Elszólta magát.**

Vevő: Kérnék egy szép, kövér ludat.

Segéd: Rögtön küldöm kérem az asszonyt.

)(**Az érinthetetlen király.** A koreai nép szentnek tartja a királyt s jaj volna annak, a ki bármi okból is érinteni merné őt. Pedig ez nagy baj a királyra nézve, mert olyan torokbaja van, melyen egyszerű operációval lehetne segíteni. Mivel azonban a

*) Perpetuum mobile olyan gépezet, mely egyszer megindítva örökké mozogna, anélkül, hogy a mozgás fentartására kívülről valamely erő behatása szükségeltetnék. Noha a természet törvényeivel ellenkezik, régi idők óta foglalatostkodtak a természettudósok kutatásával.

király személye érinthetetlen, szegénynek tovább kell a bajban sinylődnie, sőt valószínűleg áldozatul is esik sérthetlenségének.

)(**Felültetés.**

I. festő: Tudok valakit, a ki sokat adna képedért, ha láthatná.

II. festő: Ugyan kicsoda?

I. festő: Egy vak.

)(**Erzéketlenség.**

A vendéglős: Ugy látszik, uraságod attól fél, hogy ellopják nálam a czilinderét?

A vendég: Én? Ugyan miért?

A vendéglős: No, mert — rá ült.

Szellemszikrák.

* A féltékenységet a nő csak oly férfiaknál becsüli, akikre ő is féltékeny lenne.

* Lehetsz szerelmes örült módjára, de ne légy szerelmes hülye módjára.

* Legérdekesebb zálogosdi-játék a szerelem, de zálogai nagyon veszélyesek.

* A jó gondolatoknak éppen úgy vannak őseik, mint az embereknek.

* A legócskább szatyor is ujnak látszik, ha először látja az ember.

* Nem egy embert tartunk okosnak csak azért, mert ki tudja használni a mások ostobaságát.

* Kedves hibák éppen úgy vannak az emberben, mint kiállhatatlan előnyök.

* A hírnév olyan, mint az árnyék: hol megelőzi az embert, hol követi, néha nagyobb, néha meg kisebb, mint az árnyékot vető ember.

* A hizelgés az apró emberek hatalma.

Világkrónika.

— A szerető bosszúja. Bariban (Olaszország) egy tűzijátékos bódéját, a melyben mindenféle robbanó szerek voltak, a férfi elhagyott kedvese a levegőbe röpítette. A bódé a levegőbe röpült, a tűzijátékos szörnyet halt.

— Nyomor Oroszországban. Oroszország északi részében nagy a nyomoruság. Az aratás nagyon rosszul ütött ki. Még a vízben is hiány van. Vajjon ezár atyuska fog-e a nyomorgó népen segíteni?

— A bolgár kultúra. Szófiában egy költőt politikai ellenfelei nyílt utcán agyonlőttek. Szép ország az a Bulgária. Csak

nemrég né
ujabb gyill

— H

nek fejéhe
kiáltására

— V

orzó, a bo
sét találta

—

neje festé
lángok az

— M

Kalk közs
ember me

— T

sodronyok
beszélgeth

— A

kijelentett
volt: A s

a fürdés
maguknak

— V

ban a nap
nek Carno

gasba rep
egy hatal

vagdalni.
ha a sas

sas elmen

— I

országban
munkások

egy kupic
bér fele o

— I

szonyt ár
meg. Arra

rési hiéná
kivitték a

—

találták k
bor népet

Igy akarta

— I

ország) te
ugyanis d

halottaika
ban eltem

nemrég némitották el „uri módra“ Szimon Annát és most egy újabb gyilkosság.

— **Harczias menyecske.** Rozsnyón, Kossovits Ferencnek fejéhez dobta a felesége az égő petroleumlámpát. A férj jajkiáltására a szomszédok megfélezték a vérengző asszonyt.

— **Vadorzó lövése.** Krasznahorka-Váralján egyik vadorzó, a bokorból jövő nesz hallatára odalőtt és véletlenül jó ismerősét találta a golyó.

— **Összeégett asszony.** Vizsolyban Karnis asztalos neje festéket főzött. A festék hirtelen meggyuladt s a kicsapott lángok az asszonyt halálosan összeégették.

— **Mérgezett hus.** Köln (Németország) mellett fekvő Kalk községben a romlott marhahus 36 embert beteggé tett. Sok ember meghalt.

— **Távbeszélés.** Páris és London között távbeszélő sodronyok vannak, a melyek segítségével két ember kényelmesen beszélgethet egymással az ezer és ezer mértföldnyi távolságból.

— **A ravaszok.** Zeulenroda nevű németországi város tanácsosai kijelentették, hogy nem építenek városi fürdőt. Az indokolás ez volt: A szegényeknek nincs annyi pénzük, hogy megfizessék majd a fürdés díját, a gazdagok pedig, ha fürödni akarnak, építtessenek maguknak fürdőt, ergo nem kell fürdő.

— **Veszedelemes utas.** Annecy (Franciaország) városban a napokban leplezték le a francia köztársaságnak volt elnökének Carnotnak szobrát. Az ünnepség emelésére léghajó is a magasba repült. Alig ért ötszáz méter magasságra a léghajó, a midőn egy hatalmas sas telepedett arra és csőrével elkezdte a burkot vagdálni. A léghajós halálos aggodalmak közt szállt a földre, mert ha a sas kivágja a burkot, mindenestül lezuhan. A földre érve, a sas elmenekült.

— **Pálinkaivásparancsszóra.** Caënben (Franciaországban) van egy pálinkafőzde, a hova csak akkor veszik fel a munkásokat, ha kötelezik magukat arra, hogy minden órában isznak egy kupicza pálinkát. Mire azután a bérfizetés napja jön a munkabér fele ott marad a pálinka árában. Ez aztán embernyzás!

— **Nem engedi.** Fülöpszálláson egy szegény özvegy asszonyt árvereztek. Elvitték mindenét, csak éppen a kanapé maradt meg. Arra ráült az asszony, hogy nem engedi elvinni. Az árverési hienák erre felkapták a divánt asszonyostul, mindenestől és kivitték az utcára, a hol ellicizálták. persze — a divánt.

— **Kerékpáros buesusok.** A papok legújabbán azt találták ki, hogy a bucsujáró helyekre kerékpáron vezetik a jámbor népet. A nép gyalog izzadjon, ők meg vasparipán üljenek. Így akarta ezt Jézus Krisztus.

— **Halottak a templomban.** Egy szevillai (Spanyolország) templomban husz halottat találtak. A jámbor spanyolok ugyanis drága pénzt fizettek a papnak, a miért megengedte, hogy halottaikat oda temessék. Az együgyűek azt hiszik, hogy a templomban eltemetett halot biztosan a mennyországba jut.

— A főügyész halála. Kozma Sándor Magyarország főügyésze a napokban meghalt. A szociáldemokratáknak jó barátjuk volt, mert a nyakukba szózt sajtóperekkel alkalmat nyújtott a nagy eszme terjesztésére.

— Meghalt tudós. Kovács József kiváló orvostudor, a sebészetben mester meghalt. A kik életében szigorúságáért legjobban gyaláztak, a sok tudatlan orvosnövendék és a feltékeny kollegák, most potyogtatják utána műkönyveiket.

— Öngyilkos munkás. Stuttgartban Szele Antal szolnoki születésű 22 éves asztalos munkás öngyilkos lett. Tettének oka ismeretlen. Nyugodjon békében.

— Kutya a hadseregben. Orosz mintára nálunk is tervezgetik, hogy háboru idején a bakák fedezetére kutyákat alkalmazzanak. Ime a tizenkilencedik század emberszeretete, a mely kutyákat uszit az emberre.

— Szerelmes anyóka. Egy 60 éves asszony Zizkovban vitriollal leöntötte imádottját, mert ez nem viszonozta szerelmét. Azután öngyilkos lett.

— Rablógyilkos cigányok. Györtelek és Ökörítő (Szatmármegye) között Boros Jánost kőbor cigányok megölték és kirabolták. Másnap elvágott nyakkal vértócsa közepén találtak rá.

— A nyomor. Bécsben Skoda Emilia, fűző-kereskedőnöt „egy szegény asszony“ a nyilt üzletben megtámadta és súlyos sebeket ejtett rajta. A nyomor vitte erre rá.

— A játék áldozata. Monte-Carloban, a világhírű játékbarlangban egy német nagy veszteségei miatt, a közönség szemeláttára föbe lötte magát.

— Családi dráma. Riesenburgban (Nyugati Poroszország) egy üvegesnek a felesége megölte magát és a leányát, mert férje ütötte-verte.

— Meghalt tudós. Bécsben meghalt Arneht Alfréd az ottani tudományos akadémia elnöke és híres történétiró.

— Andrée sorsa még mindig nagyban foglalkoztatja a világsajtót. Sokan azt állítják, hogy a merész északsarki kutatók nem pusztultak el, hanem ott járnak valahol a beláthatatlan jég-sivatagon.

— Elsülyedt csónak. A hamburgi kikötőben elsülyedt egy csónak, amelyben hét matróz ült, 3-at kimentettek, 4 a tengerbe fulladt.

— Halál a vonaton. Pilz segédfékezőt az Insterburg és Syek közti vasut vonalon, a mint fönt ült a robogó vonat fékező bódéjában, zivatar alkalmából, agyonsujtotta a villám.

— Éjjeli őr és kőmives. Linében (Olaszország) együtt mulattak a bakter és egy kőmives. Éjjel hagyták oda a koresmát. Az uton a kőmives egyre kurjongatott. Most fölébredt a bakterben a hivatalnok és mulató pajtását erélyesen rendreutasította. S mert az nem hallgatott a jó szóra, alabárdjával mellbe szurta. Másnap a kőmives meghalt.

Buza

"

"

"

Rozs

Árpa

"

Zab, u

Tenge

"

Repce

Köles

K. Fer számokat ell

R. San élni nem leh

K. M.,

R. Juli beszélmi. Te

A jutalomkö

A. B.,

Ifju C tatjuk. Tisz

Sch. F marad a rég

A jogos rész

Nagyon hálá

D. Istv

H. Mih kapja a kés

J. Ján letet elküldt

Sz. Jó III. em., 8.

Sz. Jó H. Fer

hetjük. Ha képet küldj

St. Kál szívesen látj

St. Sa gozza le a t

W. Mil adomákat fe

V. Sár megújítani.

St. Sa (Kerepesi-ut

Sch. F köszöni a fi

hog az ak

az ő nevét s

A „Fe ban jön.

Gazdaság.

A gabonaneműek mult heti árát a következő táblázat mutatja:

Gabonanem	Sulya amelyből 100 liter	Gabonaár készpénzben mtrm.-ként
	kgr.	
Buza bántási	77—81	11 frt 85 krtól 12 frt 40 krig
„ tiszavidéki	77—81	11 „ 80 „ 12 „ 30 „
„ pestvidéki	77—81	11 „ 85 „ 12 „ 40 „
„ fehérmegyei	77—81	11 „ 75 „ 12 „ 30 „
„ bácskai	77—81	11 „ 80 „ 12 „ 30 „
Rozs I. rendű	76—78	3 „ 80 „ 8 „ 85 „
„ II. „	76—	8 „ 70 „ 8 „ 75 „
Árpa takarm.	70—72	5 „ 80 „ 9 „ 50 „
„ égetni való	—	— „ — „ — „ — „
„ sörtőzésre	60—62	— „ — „ — „ — „
Zab, uj	62—64	5 „ 90 „ 6 „ 40 „
Tengeri bánt. O.	—	4 „ 95 „ 5 „ — „
„ máshonnét	—	4 „ 85 „ 4 „ 50 „
Repczekáposzta	—	12 „ 50 „ 13 „ 90 „
Köles	—	— „ — „ 4 „ — „

Szerkesztői üzenetek.

K. Ferencz, Torda. A küldött czimeket köszönjük. A mutatványszámokat elküldtük.

R. Samu, Budapest. Bizalmunk a régi, de a bizalomból egyedül megélni nem lehet.

K. M., Stuttgart. A tudositást szépen köszönjük. Szegény ember!

R. Juliska, Karlsthal. Vannak dolgok, a melyekről okosabb nem beszélni. Tegyük fel, hogy a magán ügyei kényszerítették erre a lépésre. A jutalomkönyvet az illetőnek átadjuk.

A. B., Szentes. Szépen köszönjük az ötletes számrejtvényt.

Ifju Cs. Pál, Szentes. Képtalányod ügyes, majd valamikor megrajzolattatjuk. Tiszteljük szülőidet.

Sch. Ferencz, Budapest. 1. Status in quo = Szószertint: Minden megmarad a régi állapotában. Vagyis két állam szövetsége oly értelemben, hogy mindegyikben a régi forma marad az uralkodó. 2. kvóta = Szószertint: A jogos rész. A juss. 3. Sajnos sem az egyik, sem a másik helyen nincs. Nagyon hálásak lennének, ha az ön közvetítésével akadna.

D. István, Budapest. Szépen köszönjük. Majd felhasználjuk.

H. Mihály, Budapest. A bekötési táblákat majd annak idején megkapja a készítés árában. Akkor azt is tudatjuk, hol lehet bekötetni.

J. János, Budapest. Köszönjük. Nagyon ügyes. A hiányzó mellékletet elküldtük. Várjuk, hogy néhány új előfizetőt szerezzen nekünk.

Sz. József, Budapest. Könyvkötő lakása: VIII. ker., Madách-utca 36. III. em., 8. Dörner Károly.

Sz. József, Budapest. Pluhár Ferencznek nem jár a lap.

H. Ferencz, Réde. Sajnáljuk, de a jelzett könyvek egyikét sem küldhetjük. Ha a jutalomkönyv megvan, helyette majd az új évkor elkészült képet küldjük.

St. Kálmán, Budapest. Dicséretét köszönjük. Bármelyik nap délelőttjén szívesen látjuk. Üdvözlöt.

St. Samu, Rozsnyó. Legyen térfi és erélyesen követelje a jogát. Dolgozza le a tartozását erős elhatározással és keressen más munkaadót. Az adomákat felhasználjuk. A Cz. szerkesztőségét értesítettük.

W. Mihály, Bacs. A füzetet elküldtük.

V. Sándor, Szászváros. Előfizetése augusztus 1-ével lejárt. Tessék megújítani.

St. Salamon, Budapest. Bármely könyvkeresben. Tessék Nagel Ottóhoz (Kerepesi-ut és muzeum-körut sarkán) fordulni.

Sch. Ferencz, Budapest. Ügyesek. A szerkesztő a maga részéről is köszöni a figyelmet. Azonban nem adhatja ki, mert sokkal szerényebb, sem hogy azt akarná, hogy olvasói csak azért törjék a fejüket, hogy a végén az ő nevét süssék ki.

A „Fekete macska“ czimű elbeszélés vége helyszüke miatt a jövő számban jön.

Számrejtvény.

Irta: Ifj. Á. B. Szentés.

4	4	4	4	4
10	10	10	10	10
6	6	6	6	6
15	15	15	15	15
5	5	5	5	5

Ezeket a számokat úgy kell elhelyezni, hogy azokat felülről lefelé és balról jobbra összeadva, mindig négyvenet kapjunk.

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt „Egy humoros magánjelenet“-et; második jutalom gyanánt egy szép elbeszélést sorsolunk ki.

A megfejtést, valamint a helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 18 számában hozzuk.

Megfejtési határidő: augusztus 20-ika.

A Népolvasótár 14-ik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

Hatalom

Az első jutalmat „Kereszténység“ nyerte Juhász István, Budapest, Szvetenay-utca 8/a, III. 44.

A második jutalmat, egy humoros magánjelenetet nyerte: Klausz Vilmo-né, Velence.

Helyesen fejtették meg a következők:

Budapestről: Fischer Gyula, Polivtsik Emma, Máttl István, Lausch Béla, Cziblik Adolf, Pájer Zsigmond, Szilavetzky Rezső, Korom István, Schaffl Bernát, Szabó György, Klema József, Juhász István, Berkó Amália, Szakáll Péter, Schnadenberger Ferencz, Dávid István, Hosszu Mihály, Ivanits Mihály, Lakatos Sándor, Nikes Vilmos, Szentés József, Ortner Jetti, Galambos István, Stern Riza, Ivány Ambrus, Fazekas Mariska, Fazekas Ferencz, Soós Gyula, Fazekas József, Gabrovits András, Rokomosor András, Migray Jakab, János, József, István, Varga Antal, Nagy Gábor, Szőke Lajos, Szabó József, Pogonyi Gizella.

Vidékről: Szoszjár Samu Rozsnyó, Tantsa Sándor Csokonya, Bott Jakab Sebes-Kelleme-, Korbély Anna Csorna, Röder Juliska Karlsthal, Klausz Anna, Klausz Vilmosné Velence, Cseh Benjámin Eger, Csoma Ignác Kolozsvár, Fohn Adolf Pápa, Kőműves Ferencz Torda, ifj. Csik Pal Szentés, Poós Ferencz Jász-Apáthy, Raesmány Ferencz Hajós, Gaál Miksa Bács-Szent-Tamás, Mózes Antal, Katona Sándor, Bartha Ödön Maros-Vásárhely, Brüstzl Lajos, Schleinitz István, Büttl József, Mihálovics András Pécs, Fábik József, Kákonyi Mariska Baja, Tóth István H.-M.-Vásárhely, Szekeres István Bács-Szt.-Tamás, Guttmann József Arad, Bodó Imre Baróth, Popper Zsigmond Albert-Irsa.

Nyom. a „Vörösmarty“ könyvnyomdában. Budapest, József-lőrút 14.

SZERKESZTŐ

Budapest, VI

a hová a m

Uj kor. (P
kásoké a jövő.
Jézus. (Weit
hatom. (Korn
— Szellemszikk
tek. — Betűrejt

Előfize